

Тотка Петрова Григорова

Родена в гр. Бургас, 1980 г.

Е-поща: totka.grigорова@gmail.com

Област на научна квалификация

Изкуствоведение, иконография (изображения на Кирил и Методий, изображения на ангели и архангели в източноправославната иконография)

Образование, научни степени и академични длъжности

2018 г. - главен асистент в КМНЦ при БАН

2017 г. - асистент в КМНЦ при БАН

2017 г. – хоноруван асистент в катедра „Естетическо възпитание“ ПУ „Паисий Хилендарски“

2017 г. - доктор с тема на дисертацията „Между Светлината и Словото – архангелските образи в иконографията“, защитена в Пловдивски университет “Паисий Хилендарски“

2005 г. - магистър по стенопис, Национална художествена академия, София

2003 г. - бакалавър по стенопис, Национална художествена академия, София

Езици

Майчин език – български

Чужди езици – английски, руски

Преподавателска дейност

Хоноруван асистент към катедра Естетическо възпитание на ПУ „Паисий Хилендарски“, преподавани дисциплини: „История на българското изобразително изкуство и архитектура“, „История на пластичните изкуства“, „Перспектива“, „Рисуване“, „Декоративно изкуство“, „Стилизация и орнамент“

Научна и изследователска дейност

Създаване на дигитален архив с изображения на Кирил и Методий (издирване, документиране, описание и изследване на образите)

Студии и статии

1. Григорова, Т. За едно необичайно изображение на св. Кирил и св. Методий от Бяла черква „Проповъдъ св. Кирилъ и Методій предъ хозарскій ханъ“.. Исторически преглед, 4, И.Ист. И. БАН, 2023, ISSN:0323-9748, 7-26
2. Григорова, Т. Култът към славянските просветители от една икона на Христос добрия пастир. Византијско-словенска чтенија VI. Сборник радова са истоимене Меѓународне научне конференции, која је одржана 26. новембра 2022., VI, Центар за византијско-словенске студије Универзитета у Нишу Меѓународни центар за православне студије, Ниш Центар за црквене студије, Ниш, 2023, ISBN:978-86-80136-31-8, 473-487
3. Чешмеджиев, Д, Григорова, Т. Образите на св. Кирил и св. Методий през Българското възраждане.. Библиотека легенда. Кирило-методиевски места на паметта в българската култура., КМНЦ-БАН, 2023, ISBN:978-954-9787-58-0, DOI:10.59076/5808.2023, 9-56
4. Григорова, Т. Кирило-методиевската тема в изобразителната програма на Араповския манастир. В Кирило-Методиевски студии. Пътят на Кирил и Методий – пространствени и културно-исторически измерения. Кн. 33. София, 2023, 363-397.
5. Григорова, Т. Светски изображения на славянските просветители. *Paleobulgarica*, XLVI, 4, КМНЦ-БАН, 2022, ISSN:0204-4021, 179-184. SJR (Scopus):0.1, JCR-IF (Web of Science):0.36
6. Григорова, Т. Иконографски образи на св. св. Кирил и Методий в Северозападна България. Мисъл, слово, текст. Християнското и културно-историческото

наследство на северозападна България., Т. 6 (12), 2022, 12, Пловдивско университетско издателство „Паисий Хилендарски“, 2022, ISSN:ISSN 2815-2816, 46-67

7. Григорова, Т. Иконата „Св. Богородица с Младенеца на трон и св. Кирил и Методий“ от Желязната църква в Истанбул. *Paleobulgarica*, XLVI, 4 СПЕЦИАЛНО ИЗДАНИЕ, КМНЦ-БАН, 2022, 971-990. SJR (Scopus):0.1, JCR-IF (Web of Science):0.36
8. Григорова, Т. Изображения на славянските просветители от панагюрския край (втората половина на XIX век). В: *Априлското въстание 1876 година: Исторически и историографски аспекти*, Панагюрище, 2022, 283-291.
9. Григорова, Т. Иконографски образи на св. св. Кирил и Методий в Северозападна България. В: *Мисъл, слово, текст. Християнското и културно-историческото наследство на северозападна България. Т. 6 (12), 2022, 46-67. Пловдивско университетско издателство „Паисий Хилендарски“ ISSN 2815-2816.*
10. Скарпа, Григорова, Беякова, Пентковска. *Манастирски библиотеки в южнославянските земи и русия през XIV–XVI век. Албум. София 2021. ISBN 978-954-9787-48-1*
11. Григорова, Т. Манастирски библиотеки в южнославянските земи и русия през XIV–XVI век. В: *Манастирски библиотеки в южнославянските земи и русия през XIV–XVI век. Албум. София, 2021, 3-9.*
12. Григорова, Т. Бележки към възрожденската иконография на св. Кирил и св. Методий (по материали от научна експедиция в Северозападна България). В: *Род и отечество. кн. 11. 150 години българска екзархия. В. Търново, 2021, 40-60.*
13. Григорова, Т. Архангелският култ в иконографията от времето на Второто българско царство. В: *Религиозен разцвет България XIII – XV в. доклади от Международната научна конференция, София, 12 – 13 юли 2019 г. Кирило-Методиевски студии. Кн. 30. София, 2021, 295-335.*
14. Григорова, Т. Стенописната украса в трапезарията на Бачковския манастир и нейното ритуално предназначение. В: *Bulgaria Medievalis*, 11, 2020, 303-319.
15. Григорова, Т. Иконографски особености на три руски икони с образите на свети Кирил и свети Методий от България. В: *Пловдивски исторически форум, година IV (2020), книжка 1, ISSN 2535-0935 (Print), ISSN 2535-0951 (Online).*
16. Григорова, Т. За една неизвестна българска икона от Манастира на Христовите изкушения в Йерихон (Принос към изследванията на творчеството на Захарий

Димитров Доспевски). В: *Paleobulgarika*. Старобългаристика. XLIV, кн. 3, 2020, 113-130.

17. Григорова, Т. Архангелския култ в стенописите на храм-паметника „Св. Александър Невски“ – традиции и нововъведения. В: *Религия и образование история, традиции и съвременни тенденции*. Пловдив, 2020, 259-267.
18. Григорова, Т. Почитта към ангелите и архангелите илюстрирана в стенописите на Руската църква „Св. Николай Чудотворец“ в гр. София. В: *България и българите: бит, душевност, национална идентичност*. Шумен, 2020, 451-464.
19. Григорова, Т. Художествена интерпретация на образите на светите братя Кирил и Методий и посланията на късно-възрожденските и следосвобожденски зографи (по материали от Панагюрище), В: *Империи и имперско наследство на Балканите*. Сборник в чест на 70-годишнината на проф. Людмил Спасов. Т. II. Ново време и съвремие. Пловдив 2019.
20. Григорова, Т. „ НЕМУ ДА БЪДЕ СЛАВА, ЧЕСТ И ПОЧИТ...“ (Изложба в чест на 1150-годишнината от Успението на св. Константин-Кирил Философ. В: *Paleobulgarika*. Старобългаристика. кн. 4, 2019, 119-131.
21. Григорова, Т. Възрожденската кирило-методиевска традиция в иконографията на един непубликуван стенопис от с. Баня, Панагюрско. В: *Paleobulgarika*. Старобългаристика. XLIII, кн. 3, 2019, 95-122.
22. Григорова, Т. Небесните сили илюстрирани в купола на Соколския манастир (идейни аспекти на представените в композицията образи). – В: *Европейско културно-историческо наследство*. Пловдив, 2019, 80-96.
23. Григорова, Т. Образи и сцени от архангелския цикъл от църквата „Рождество Христово“ в Арбанаси. В: *Bulgaria medievalis*, 9, 2018, 219-245.
24. Григорова, Т. Военната идеология на средновековна България илюстрирана в архангелски образи. Покръстването и архангелския култ на Първото българско царство. - В: *Европейско културно-историческо наследство*. С., 2016, 64-78.

Участие в конференции

1. 26 - 27 октомври 2023 г. - Участие в национална научна конференция „Трявна и тревненци в националната история и култура“, с доклад на тема „Образи на Светите братя Кирил и Методий в няколко икони на тревненски зографи от Дряново“ .

2. 20 – 21 октомври 2023 г. Участие в международната научна конференция „XXII Balcanicum. Miejsca pamięci i polityka historyczna w Europie Południowo-Wschodniej”, с доклад в съавторство с проф. дин Димо Чешмеджиев “IMAGES OF ST CYRIL AND ST METHODIUS DURING THE BULGARIAN REVIVAL” (в рамките на панел II Cirillo-Methodian “Lieu de mémoire” in Bulgarian scholarship) Материалът за доклада е събран и обработен в рамките на проекта на КМНЦ – Кирилометодикон („Наследство БГ”). Cheshmedzhiev, Grigorova, T Images of St Cyril and St Methodius during the Bulgarian revival.
3. 22-24 май 2023 г. Участие в международна научна конференция „Кирило-методиевото дело в научната и културната памет“, организирана от КМНЦ-БАН, с доклад на тема „Аспекти на почитанието към св. Кирил и св. Методий, отразени в няколко икони от втората половина на XIX век“ .
4. 26 ноември 2022 г. Участие в международната научна конференция ВИЗАНТИJSКО-СЛОВЕНСКА ЧТЕНИЈА VI. Ниш, Сърбия, с доклад на тема „Култът към славянските просветители от една икона на Христос Добрия пастир“.
5. 6-8 октомври 2022 г. Участие в Международната научна конференция „ Божията майка в славянските култури“ (La Madre di Dio nelle culture slave XI Dies Academicus, 6 - 8 ottobre 2022 a cura di M. Pliukhanova, A. Naumow, F. Braschi). Милано, Италия, с доклад в съавторство с проф. д-р Славия Бърлиева на тема „Изображенията на Богородица в култа на Кирил и Методий в Хабсбургската и в Отоманската империя: XVIII-XIX в.“.
6. 23-25 септември 2022 г. Участие в Международната научна конференция ПОЛЗАТА ОТ ИСТОРИЯТА (ОТ ДРЕВНОСТТА ДО НАШИ ДНИ) организирана от катедра „История и археология“ при Философско-историческия факултет на Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“, с доклад на тема „За едно необичайно изображение на св. Кирил и св. Методий от Бяла черква “Проповъдъ с. Кирилъ и Методій предъ хозарскій ханъ”.
7. 17-18 юни 2022 г. Участие в Международната юбилейна научна конференция по повод 300 г. от рождението на св. Паисий Хилендарски „Паисий Хилендарски: между мисията и историята“, организирана от катедра „Теология“ при Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“, с доклад на тема „История славянобългарска и нейното отражение в иконографията на св. Кирил и св. Методий“.
8. 09-11 май 2022 г. Участие в международна конференция - "Οι Θεσσαλονικείς Άγιοι Κύριλλος και Μεθόδιος και η συμβολή τους στην εξέλιξη του ευρωπαϊκού πολιτισμού." Солун, Гърция, с доклад – „The “Virgin Mary and Baby Jesus on the Throne with St. Cyril and Methodius” icon at the Iron Church in Istanbul“.

9. 12-13.05.2021 г. Участие в национална научна конференция „Априлското въстание 1876 година: исторически и историографски аспекти“, организатори: Исторически музей – Ианагюрище, Община Панагюрище, Институт за исторически изследвания – БАН, Сдружение „Български музеи“, с доклад „Изображения на славянските просветители от панагюрския край (втората половина на XIX век)“.
10. 26-28.04.2021 Участие в международна научна конференция „Манастирските библиотеки в южнославянските земи и Русия през XIV-XVI век“, с представяне на изложбата „Манастирски библиотеки в южнославянските земи и Русия през XIV-XVI век“
11. 27–29.10.2021 г. Участие в международна научна конференция „Пътят на Кирил и Методий – пространствени и културно-исторически измерения“, с доклад на тема „Кирило-методиевската тема в изобразителната програма на Араповския манастир“.
12. 18.09.2020 г. участие в национална научна конференция "150 ГОДИНИ БЪЛГАРСКА ЕКЗАРХИЯ, ДЪРЖАВНОСТТА И НАЦИОНАЛНИЯ ИДЕАЛ", гр. Троян с доклад на тема: „Бележки към възрожденската иконография на Кирил и Методий (по материали от научна експедиция в Северозападна България)“.
13. 15-17 ноември 2019 г. участие в международна научна конференция „Империи и имперско наследство на Балканите“, в чест на 70-годишнината на проф. Людмил Спасов, организирана от катедра „История“ на ПУ „Паисий Хилендарски“, с доклад на тема: „ХУДОЖЕСТВЕНА ИНТЕРПРЕТАЦИЯ НА ОБРАЗИТЕ НА СВЕТИТЕ БРАТЯ КИРИЛ И МЕТОДИЙ И ПОСЛАНИЯТА НА КЪСНО-ВЪЗРОЖДЕНСКИТЕ И СЛЕДОСВОБОЖДЕНСКИ ЗОГРАФИ (по материали от Панагюрище)“.
14. 12-13 юли 2019 г. участие в международна научна конференция: Религиозен разцвет. България XIII-XV век. Floraison religieuse. Bulgarie XIII-XV s., КМНЦ-БАН, София, с доклад на тема: „Архангелският култ в иконографията от времето на Второто българско царство“.
15. 03-07 юни 2019 г. - участие в IV конгрес на институциите на славянските народи в Мартин, Словакия. Тема на конгреса: Съвременните предизвикателства за славянските институции в модерна Европа (глобализацията и нейното въздействие върху традиционните славянски институции)
16. 13-15 февруари 2019 г. – участие в международна научна конференция посветена на 1150 г. от Успението на Константин-Кирил Философ „Нему да бъде слава и чест, и поклонение ...“, организирана от КМНЦ-БАН, с доклад на тема: „ Възрожденската кирило-методиевска традиция в иконографията на един непубликуван стенопис от с. Баня, Панагюрско“.

17. 15 – 17 ноември 2018 г. – участие в международна научна конференция „Религия и образование история, традиции, съвременни тенденции“, организирана от ПУ „Паисий Хилендарски“, Пловдив, с доклад на тема „Архангелският култ в стенописите на храм-паметника „Александър Невски“ - традиции и нововъведения“.
18. 26-28. 10.2018г. - участие в международна научна конференция в чест на 60-годишнината на проф. д-р Пламен Павлов, „България, българите и светът. Владетел, държава и църква в Средновековните балкани“, гр. Велико Търново, с доклад на тема „Тетрадата архангели изобразени в две средновековни църкви от българските земи“.
19. 24-26.04.2018г. - участие в шеста национална конференция „България и българите: бит, душевност, национална идентичност“, гр. Шумен, с доклад на тема „Почитта към ангелите и архангелите илюстрирана в стенописите на Руската църква „Св. Николай Чудотворец“ в гр. София“.
20. 30.11.2017г. - участие в научна конференция - „70 години специалност „Стенопис“ в НХА“, организирана от катедра „Стенопис“ на НХА, София, с доклад на тема „Идейни аспекти вложени в образите на ангели в стенописната програма на няколко следосвобожденски църкви“.
21. 28-29.05.2016г. - участие в конференция - „Европейско културно-историческо наследство“, организирана от Студентски историко-археологически клуб "Проф. Велизар Велков" при Пловдивски Университет "Паисий Хилендарски", под надслов 20 години СИАК, с доклад на тема "Небесните сили илюстрирани в купола на Соколския манастир“.
22. 17-18.10.2015г. - участие в конференция „Европейско културно-историческо наследство“, организирана от Студентски историко-археологически клуб "Проф. Велизар Велков" при Пловдивски Университет "Паисий Хилендарски", с доклад на тема "Военната идеология на средновековна България илюстрирана в архангелски образи. Покръстването и архангелския култ на Първото българско царство“.
23. 15-18.10.2015г. - участие в международна конференция "Interethnic Relations in Transilvania. Militaria Mediaevala in Central and South-Eastern Europe" проведена в Сибиу Румъния, с доклад на тема "Military Ideology of Medieval Bulgaria Illustrated in Archangel Images".
24. 12.12.2014г. - участие в международна конференция „ The ‘Different’ Worlds of Children and the Families“, проведена в ПУ „Паисий Хилендарски“, с доклад на тема „A Mural Composed of Tiers of Angels of Various Ranks in the Dome of the Holy Protection of the Theotokos Chapel with a Holy Spring, near Bachkovo Monastery“.

Участие в проекти

Участник:

1. 2022-2025 г. – текущ Развитие и утвърждаване на българистиката в чужбина МС 205/07.04.2022, ръководител на проекта: проф. д-р Бойка Мирчева
2. 2019-2023 г. – BG05M2OP001-1.001-0001 ИЗГРАЖДАНЕ И РАЗВИТИЕ НА ЦЕНТЪР ЗА ВЪРХОВИ ПОСТИЖЕНИЯ „НАСЛЕДСТВО БГ“, ръководител на проекта: проф. д-р Славия Бърлиева
3. 2018 – 2023 г. – КЛАДА-БГ. Национална интердисциплинарна изследователска Е-инфраструктура за ресурси и технологии за българското езиково и културно наследство, интегрирана в рамките на европейските инфраструктури CLARIN и DARIAH;
4. 2019-2021 г. – „Манастирските библиотеки в южнославянските земи и Русия през XIV-XVI в.“, КП 06 Русия /25, , ръководител на проекта: доц. д-р Марко Скарпа
5. 2017 - 2019 г. – „From the Holy Land to the Holy Church: Apostolic Missions and Pilgrimage and the Formation of Christianity during the late Antiquity and Middle ages“, съвместен проект на Кирило-Методиевския научен център при Българската академия на науките и Еврейския университет в Йерусалим и Израелската академия на науките и хуманитаристиката, продължителност: 2017 – 2019 г., ръководител на проекта: проф. д-р Славия Бърлиева
6. 2018 - 2021 г. – „Християнското и културно-историческото наследство на Северозападна България - стратегии за съхраняване и транслиране на локални идентичности“, проект на ПУ „Паисий Хилендарски“, финансиран от Фонд научни изследвания МОН, номер: КП-06-ОПР 05/6, ръководител на проекта: доц. д-р Симеон К. Кацаров
7. 2015-2016 г. – „Конструиране на религиозни и културни идентичности сред етноконфесионалните общности в Средните Родопи“, проект на ПУ „Паисий Хилендарски“, финансиран по Фонд Научни изследвания към ПУ „Паисий Хилендарски“, ръководител на проекта: доц. д.и.н. Димо Чешмеджиев

Обществени изяви

1. 2023 г. Участие в документалния филм "Пътят на Кирил и Методий"

2. 06 април 2022 г. Представяне на двуезичния албум „КИРИЛ И МЕТОДИЙ ОБРАЗИ. ПАМЕТ. ИДЕНТИЧНОСТ“ по случай тържественото отбелязване на 6 април - Успение на св. Методий.
3. 09.05.2022 - 25.08.2022, Солун, Гърция, зала „Исторически център“, С. Бърлиева, Т. Григорова, изложба The Route of SS Cyril and Methodius and their Disciples (poster exhibition and modern icon originals), участие в международна изложба: "Οι Θεσσαλονικείς άγιοι Κύριλλος και Μεθόδιος, Βυζαντινοί ιεραποστολοι"
4. 10.05.21 откриване на изложбата „Манастирски библиотеки в южнославянските земи и Русия през XIV-XVI в.“ в Галерии на открито на Столична община, Градска градина
5. Изложба „Манастирски библиотеки в южнославянските земи и Русия през XIV-XVI век.“, автори на концепцията за изложбата: Марко Скарпа, Тотка Григорова, автори на изложбата: Марко Скарпа, Тотка Григорова, Елена Белякова, Татяна Пентковска, художествен дизайн на паната: Тотка Григорова, предпечатна подготовка: Анита Борисова
6. Създаване на виртуална изложба TRZY EPOKI IKONY BUŁGARSKIEJ (ТРИ ЕПОХИ НА БЪЛГАРСКАТА ИКОНА) <https://youtu.be/OrkRMZIEuBI>
7. Куратор на изложба TRZY EPOKI IKONY BUŁGARSKIEJ (ТРИ ЕПОХИ НА БЪЛГАРСКАТА ИКОНА) в Българския културен институт във Варшава 06.03.-30.04.20 г.
8. Куратор на изложба посветена на 1150 г. от успението на Константин-Кирил Философ „Нему да бъде слава и чест, и поклонение ...“, 24 май 2019 г., Посолство на Република България в Лондон. (Изложбата гостува по покана на Българския културен институт в Лондон по случай тържествено честване на 24 май.)
9. Куратор на изложба посветена на 1150 г. от успението на Константин-Кирил Философ „Нему да бъде слава и чест, и поклонение ...“, 19 май-11 юни 2019 г., гр. Бургас, Морско казино, организирана от КМНЦ-БАН
10. Куратор на изложба посветена на 1150 г. от успението на Константин-Кирил Философ, 13-15 февруари, съпътстващо събитие на международна научна конференция посветена на 1150 г. от Успението на Константин-Кирил Философ „Нему да бъде слава и чест, и поклонение ...“, централно управление на БАН, организирана от КМНЦ-БАН
11. Куратор на изложба посветена на 1150 г. от успението на Константин-Кирил Философ, 13 февруари 2019, съпътстващо събитие на международна научна конференция посветена на 1150 г. от Успението на Константин-Кирил Философ

„Нему да бъде слава и чест, и поклонение ...“, София музей „Земята и хората“, организирана от КМНЦ-БАН

12. Куратор на изложба – „Образите на св. Седмочисленици в съвременната българска иконопис“, откриване 23.05.2018г. БАН, съпътстващо събитие на Тържествено събрание по случай 24 май Ден на българската просвета и култура и на славянската писменост, организирана от КМНЦ-БАН.